

Nr 130.

Av herr **Brännberg m. fl.**, *angående åtgärder till förebyggande av eldsolyckor vid biografföreställningar.*

Risken för eldfara och panik vid biografföreställning är, därest ej särskilda säkerhetsåtgärder vidtagits, jämförelsevis stor, men varken i förordningen om biografföreställningar eller i brandstadgan förekomma några bestämmelser, rörande betryggande åtgärder vid förevisandet av film, mot eldfara eller för lokalernas snabba utrymmande vid utbruten eldsvåda.

Visserligen talar biografförordningen om att tillstånd skall sökas för att få visa film i viss lokal, men detta torde i allmänhet endast ha sin tillämpning i städer och köpingar, där i detta avseende ett mera ordnat polis- och brandväsende finnes. På landsbygden torde det vara allt annat än tillfredsställande med hänsyn till säkerhetsåtgärder och brandtrygghet vid filmförevisning. Visserligen måste för anordnande av biografföreställningar tillstånd sökas hos ortens polismyndigheter, men det kan ifrågasättas, huruvida polismyndigheterna äro kompetenta att utan någon vägledning i lag och förordning giva betryggande föreskrifter mot eldfara och för snabb utrymning.

I brandstadgan finnas även vissa bestämmelser om länsstyrelsernas och kommunernas rätt att tillämpa brandordning och vidtaga åtgärder i förebyggande syfte. I 31 § 3 mom. om brandsyn stadgas: "huruvida i övrigt anordning eller förhållande förefinnes av beskaffenhet att kunna medföra fara för elds uppkomst och spridning eller svårighet vid räddning av människoliv från eldskada."

I allmänhet torde en filmförevisning ej betraktas som synnerligen eldfarlig, dock är den farligare än en del andra, som "eldfarliga" benämnda ting. Genom den höga värme bågglampskolet utvecklar, utsättes filmremsan för en mycket stark värmebestrålning, och är filmen sliten eller söndrig i kanten kan lätt antändning uppstå. Har en film väl fattat eld och köres den utan att vara försedd med skyddande kassetter, är det ett ögonblicks verk, då hela filmrullen, d. v. s. ända till fem à sexhundra meter film, är i full låga. Att släcka en dylik filmbrand är så gott som uteslutet, utan bäst är då för maskinisten att lämna apparatrummet och stänga dörren väl efter sig. Är apparatrummet brandsäkert och automatiska plåtluckor finnas för titthål och projektionsöppningarna, är branden överstånden på några minuter, och knappast någon i lokalen har reda på vad som inträffat, och den materiella skadan inskränker sig till det värde filmrullen har. Annorlunda ter det sig, om man förevisar film i lokal, där ej särskilt apparatrum finnes. Här kanske man ställer apparaten nere i lokalen mitt bland publiken eller som det ibland hänt i själva dörröppningen. Ej alltid är man försedd med kassetter, och hela filmen, cirka två à tretusen meter, ligger oftast i pappkartonger på golvet intill apparaten. Skulle vid en dylik föreställning olyckan vara framme, förstär säkerligen envar vad som kan hända. Det blir en oerhörd villervalla och panik, och finnas då ej

heller några reservdörrar, eller äro dessa låsta eller förhängda med draperier, som ibland är fallet, så kunna svåra olyckor uppstå och människoliv spillas.

I våra städer torde man i allmänhet ha det ganska väl ställt, och någon anledning till oro eller strängare föreskrifter för dessa föreligger sannolikt icke. Brandförsäkringsbolagen i förening med brandmyndigheterna och biografinnehavarna ha sedan lång tid tillbaka företagit betryggande åtgärder, så att apparatrummen äro väl isolerade och skilda från publiken. Värst synes det vara på en del platser å rena landsbygden, ehuru det gärna skall medgivas, att ej minst under den sista tiden restriktiva åtgärder även där vidtagits. Evad det avser de fasta biograferna å landsbygden finnes å dessa apparatrum, och i många distrikt ha under sista året statens yrkesinspektörer genom föreskrifter och ålägganden utfört ett berömvärt arbete. Men särskilt illa ställt är det beträffande vissa ambulerande biografer, vilkas föreställningar huvudsakligen anordnas i lokaler, där apparatrum saknas. I dylika fall kan inte yrkesinspektören ingripa, och det vill synas, som om ej heller polismyndigheterna haft sin uppmärksamhet riktad på dessa missförhållanden.

Visserligen kan man säga, att några större eldsolyckor förorsakade av filmförevisning ej förekommit i vårt land, ehuru tillbud dock ej saknats, men det finnes ett gammalt ordspråk som heter: "det är bättre att förekomma än förekommas", vilket mycket väl kan tillämpas i fall som detta.

Brandskyddsföreningen, som uppmärksammat vilken fara det ligger uti att i vilka lokaler som helst förevisa film, inkom under våren 1922 till Kungl. Maj:t med förslag till enhetliga bestämmelser i här berörda sak. Detta förslag, som var ute på remiss, fick en ganska hård kritik och blev ej föremål för någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd. Om vi minnas rätt var ock förslaget ganska rigoröst och skulle i praktiken blivit synnerligen svårt att tillämpa. Det skulle ha medfört alltför stora kostnader, då ett flertal av i varje fall landsortens biograflokaler måst helt ombyggas, därest i dessa lokaler man i fortsättningen skulle ha förevisat film.

Frågan är emellertid av så allvarlig beskaffenhet, att åtgärder med det snaraste måste vidtagas. Att vidtaga dessa utan föregående utredning torde väl knappast vara tillrådligt, varför vi föreslå utredning av frågan och att denna måtte ske så skyndsamt som möjligt. Önskligt vore att i denna utredning representanter för såväl biografbranschen som brand- och byggnadsakkunnige finge delta.

Med stöd av det anförda hemställes,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att skyndsamt låta verkställa utredning om förebyggandet av eldsolyckor vid biografföreställningar och till riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 18 januari 1930.

C. Brännberg.

Karl Bergström.

Gustaf Karlsson,
Munkedal.